

Teatre muncitorești în Capitală

Inițiativa — de înaltă sorginte — de a se înființa, în Capitală, teatre muncitorești a început a fi pusă în practică de Comitetul de cultură și educație socialistă al municipiului București. Așadar, încă de la bun început să cunoaștem, în cadrul anchetei noastre, opinia președintelui acestui comitet, conf. univ. dr. Ghiță Florea: „Crearea teatrelor muncitorești înseamnă, în primul rînd, transpunerea în viață a unei nobile și generoase idei a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Prin crearea unor astfel de instituții artistice se îndeplinește unul dintre țelurile marelui Festival național «Cîntarea României» — ridicarea nivelului calitativ al artei amatoare, apropierea artei profesioniste de mișcarea artistică de mase. Teatrul muncitoresc se definește printr-un spațiu cultural amplu; o astfel de instituție artistică are profunde implicații în opera de educare multilaterală a omului contemporan, de modelare a personalității umane prin mijloacele specifice artei. Se aduce, astfel, o contribuție la satisfacerea într-un mod superior a cerințelor de ordin spiritual — teatrul muncitoresc avînd o largă deschidere, constituind cadrul propice pentru ample manifestări cultural-artistice. Este, în fond, unul dintre marile cîștiguri ale timpului pe care îl trăim, împlinind dorința de artă și frumos a creatorilor bunurilor materiale ale societății noastre”.

Teatrul muncitoresc „23 August”

Primul spectacol, cu care începe istoria teatrului muncitoresc, a avut loc la 16 noiembrie 1979, în cinstea celui de al XII-lea Congres al partidului. Teatrul muncitoresc „23 August” — prima instituție artistică de acest gen din țara noastră — și-a deschis porțile cu un spectacol cu un titlu sugestiv: Anotimpul speranței de Viorel Cacoveanu, în regia lui D. D. Neleanu (Teatrul Mic). Sala de teatru de la clubul întreprinderii „23 August” — elegantă, modernă, excelent utilată, ce seamănă cu sala de concerte a Radioteleviziunii, cu o capacitate de opt sute de locuri — a fost plină pînă la refuz. De atunci pînă la sfîrșitul lunii martie, Anotimpul speranței a fost prezentat de opt ori la sediu și de cîteva ori în... deplasare, la cluburile altor întreprinderi.

Cunoscutul regizor D. D. Neleanu lucrează de 27 de ani cu actorii amatori, mulți ani, punînd în scenă spectacole la teatrele populare din Onești și din Rimnicu Vilcea.

„Mi place să lucrez cu actorii amatori — *ne mărturisea el*. Au un entuziasm cuceritor, care te ajută să treci peste orice obstacole. Crearea Teatrului muncitoresc „23 August”, sub patronajul Teatrului Mic, mi se pare a fi o formulă dintre cele mai bune în ce privește participarea directă a oamenilor muncii din producție la înfăptuirea actului de cultură. Colectivul Teatrului Mic, din care fac și eu parte, a privit, de la bun început, cu deosebită seriozitate rolul ce-i revine. Legăturile noastre cu această mare platformă industrială a Capitalei sînt mai vechi și statornice; stagiunea 1979—1980 a Teatrului Mic s-a deschis cu spectacolul *Se ridică ceața*, prezentat în sala clubului întreprinderii „23 August”. Dar, odată cu crearea teatrului muncitoresc, colaborarea noastră a căpătat valențe noi. Condiții materiale existau. Se punea problema alcătuirii formației de teatru. Mai toți actorii din frunte de la Teatrul Mic au participat direct la munca de selecționare a talentelor din rîndul muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor din întreprinderile din această zonă. Odată cu începerea repetițiilor pentru prima premieră, s-a alcătuit repertoriul pentru întreaga stagiune. După *Anotimpul speranței*, vor urma piesa *Concurs de frumusețe*, și apoi *Bună seara, Maria*.

Aici, la „23 August”, se prezintă atît spectacole ale noului teatru muncitoresc, cît și spectacole ale teatrelor profesio-

niste, indeosebi ale Teatrului Mic. Mă gândesc că, în perspectivă, vom putea realiza și o altă materializare a conlucrării dintre arta amatoare și cea profesionistă, și anume ca teatrele muncitorești să prezinte spectacole pe scenele teatrelor profesioniste. În acest fel, un public tot mai divers va putea lua cunoștință de înfăptuirile artiștilor amatori”.

„Pentru noi constituie o adevărată mîndrie faptul că primul teatru muncitoresc din București a fost creat la întreprinderea „23 August” — vechea citadelă industrială, unde-și desfășoară activitatea lor de creatori ai unor bunuri materiale multe mii de oameni ai muncii — ne spunea Marin Guran, directorul clubului întreprinderii „23 August”. Afluența de spectatori de la fiecare spectacol demonstrează, odată în plus, dragostea pentru cultură a muncitorilor. În prima montare — cu o piesă inspirată de un fapt real, revelatoriu în ce privește dragostea și într-ajutorarea în muncă — au jucat lucrătorii de la întreprinderile „23 August”, I.M.U.A.B. și I.P.L.U., printre care: Dumitru Manu, Ionel Panțuru și Aurel Tiță — lăcătuși, Vasile Moiceanu — modelator, Dorin Lazariade și Dan Gheorghiu — proiectanți, Lidia Olteanu — controloare de calitate, ing. Ion Nedeleșcu — cercetător științific, Dumitru Soare — merceolog, Constanța Marinescu — arhitectă.

În prezent, tot în regia lui D. D. Neleanu, se repetă piesa lui Tudor Popescu *Concurs de frumusețe*, a cărei premieră va avea loc în luna mai. În acest spectacol evoluează mulți dintre cei care joacă și în *Anotimpul speranței*, precum și cîțiva actori amatori noi: Lavinia Naghi și Eugenia Balaș — proiectante, Ion Iosif Popescu — subinginer, Loredan Ionescu — proiectant. La acest al doilea spectacol, amatorii au început să preia și o serie de atribuții tehnice. Așa, de pildă, Viorica Lazariade, funcționară, execută machiajul, iar arhitectul Sorin Popescu, sonorizarea”.

Printre sutele de spectatori prezenți în sala Teatrului muncitoresc „23 August”, l-am întâlnit și pe maestrul Nicolae Niculescu de la întreprinderea „23 August”.

„Sînt încîntat de spectacolul văzut acum — ne-a spus maestrul Nicolae Niculescu. Tema piesei este foarte interesantă și actuală. Și eu am lucrat cu tineri care, datorită unor greșeli, păreau excluși din societate. Cu răbdare și înțelegere, cu multă grijă, i-am ajutat să revină pe drumul cel bun, să învețe o meserie și să devină oameni de bază în colectiv. Spiritul partinic, muncitoresc a acționat pozitiv asupra lor. Cele ce-am văzut pe scenă sînt adevăruri din viața noastră de toate zilele, cu care noi ne confruntăm permanent. Felicitări autorului că a reu-

șit să realizeze o piesă inspirată din viața noastră de uzină. Sînt, apoi, și mai mulțumit că această piesă a fost jucată aici la noi, în acest lăcaș de cultură al muncitorilor. I-am văzut, în chip de actori, pe tovarășii noștri de muncă și apreciez că au jucat cu convingere, că au trăit pe scenă ceea ce trăiesc în viața uzinei. Am venit la spectacol cu soția mea, Victoria, care lucrează tot la „23 August”, ca tehniciană proiectantă. Am comentat împreună spectacolul și nu avem decît cuvinte de laudă pentru tovarășii noștri de muncă, oameni ce-și sacrifică din timpul lor liber pentru a se dărui artei amatoare”.

Teatrul muncitoresc Pipera

Dacă ar fi să ținem seama doar de numărul locuitorilor săi — peste 400.000 — sectorul 2 din București este cam tot atît de mare cît orașele Brăila și Galați la un loc. O mare așezare urbană, în cadrul căreia o nouă instituție artistică devenise o necesitate. Inaugurarea Teatrului muncitoresc Pipera îi răspunde în modul cel mai potrivit.

Factorul determinant al bunei activități, chiar de la început, a Teatrului muncitoresc Pipera, îl constituie preocuparea constantă, am putea spune chiar pasiunea celor ce conduc treburile acestui sector, pentru desfășurarea unor activități artistice complexe, eficiente. Primul secretar al Comitetului de partid al sectorului 2, tovarășul Ion Popa, ne spunea:

„Activitățile artistice ce se desfășoară în sectorul nostru, la Casa de cultură «Mihai Eminescu», la Casa de cultură a tineretului, la cluburile muncitorești și în toate instituțiile și întreprinderile din raion este bogată, variată și atractivă. Dovadă stau și numeroasele premii și confirmări publice obținute de formațiile artistice din sectorul nostru în cadrul celei de-a doua ediții a marelui Festival național «Cîntarea României». Ne-am pus însă problema să extindem și să permanentizăm cele mai multe dintre activitățile artistice. Puternică bază materială creată ne-a dat puțința să trecem la o nouă calitate, la loc de frunte înscriindu-se înființarea Teatrului muncitoresc Pipera. Avem, la Pipera, unul dintre cele mai frumoase cluburi din Capitală, cu o excelentă sală de spectacole. Noi apreciem acest teatru ca o unitate reprezentativă pentru sectorul 2. Ne propunem ca Teatrul muncitoresc Pipera, cu sprijinul

efectiv, pe multiple planuri. dat de prestigiosul Teatru „Nottara“, să aibă o activitate permanentă. Înțelegem prin aceasta organizarea unor stagioni ca ale oricărui teatru profesionist, cu repertoriu variat, cu program precis de spectacole, care să fie cunoscute publicului. În afara unui colectiv larg de actori amatori, selecționați dintre cei mai talentați tineri din unitățile sectorului, vom pregăti în timp și personalul tehnic necesar, tot din rîndul amatorilor“.

Teatrul muncitoresc Pipera a fost inaugural cu piesa dramaturgului Horia Lovinescu Ultima cursă, pusă în scenă de regizorul George Rafael. Al doilea spectacol, realizat de Alexandru Ciprian, a înfățișat cunoscuta piesă a lui Aurel Baranga Mielul turbat. Cea de-a treia premieră, aflată în pregătire, va fi piesa unui autor, să-i zicem așa, local. Este vorba despre piesa Ploaia din noaptea de vară de Liviu Gheorghiu, economist la Centrala pentru prelucrarea lemnului de la Pipera. Acest autor dramatic, ieșit chiar din rîndul celorla cărora le este destinat în primul rînd actul de cultură înfăptuit prin crearea teatrului muncitoresc, nu ne este complet necunoscut. În cei 18 ani de cînd lucrează la Pipera, s-a mai manifestat pe planul creației artistice. În anul 1973 i s-a transmis la radio scenariul intitulat Fereastra, iar în 1979, al doilea scenariu radiofonic, sub titlul Căii pe fulgerătură. Fereastra lui Liviu Gheorghiu a cunoscut și o adaptare TV.

„Îmi place să scriu — ne mărturisește Liviu Gheorghiu — de cite ori am timp, pun pe hirtie ideile, subiectele pe care viața în producție mi le oferă cu dărnicie. Piesa pe care am oferit-o cu bucurie tînărului teatru muncitoresc de la noi, inspirată de un fapt real întîmplat în industria de prelucrare a lemnului, este povestea unor tineri care-și află adevăratul sens al vieții lor în munca în fabrică.

Crearea Teatrului muncitoresc Pipera constituie și pentru mine un puternic stimulent. Mă și gîndesc la noi subiecte. Sînt convins că acest nou tip de instituție teatrală are perspective frumoase“.

Am vizitat Teatrul muncitoresc Pipera, în zilele cînd pe scena acestuia aveau loc repetițiile generale la Mielul turbat. Pe scenă, tineri a căror vîrstă nu depășea cu mult 20 de ani. Rolul principal, Spiridon Biserică, este interpretat de un proiectant, Alexandru Sava, care ne spune :

„Am mai jucat teatru în liceu, am recitat în brigăzile artistice, dar un rol, în adevăratul înțeles al cuvîntului, nu am jucat. Sînt emoționat și impresionat de ceea ce fac acum. La început am avut chiar multe temeri. Dar regizorul Al. Ci-

prian de la Teatrul „Nottara“ m-a ajutat, m-a sfătuit, m-a învățat, mi-a dat încredere. Mi-a insuflat mie, ca și colegilor mei, din pasiunea pe care o pune el în realizarea spectacolului“.

La rîndul său, graficianul George Drăghici, de asemenea interpret în spectacol, ne împărtășea că vine „cu dragoste la repetiții. Joc teatru fiindcă-mi place, fiindcă mă pasionează. Las alte preocupări la o parte, ca să fiu cit mai mult în apropierea scenei. După mine, arta amatoare se face cu mult suflet. Nu-i suficient să vii la activitatea artistică ; trebuie să faci totul ca să fie frumos, să încînte pe colegii tăi de muncă atunci cînd te vîd pe scenă“.

Cu aceiași entuziasm ne-au vorbit și alți artiști amatori : mecanicul Victor Miclea, strungarul Ion Folea, metodistul Aurel Manoliu, economista Doina David, laboranta Valeria Buzamat și mulți alții dintre cei vreo treizeci de artiști amatori ai tînărului teatru muncitoresc.

Teatrul muncitoresc „Grivița Roșie“

Cei peste cinci mii de oameni ai muncii de la Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița Roșie“, ca și toți cei ce locuiesc în această zonă cu trecut istoric, au acum un teatru al lor, muncitoresc. Spectacolul inaugural a fost realizat cu concursul colectivului Teatrului de Comedie. Ion Lucian și Virgil Puicea sînt autorii spectacolului Șase autori în căutarea unui personaj — inspirat din viața și munca oamenilor mării întreprinderii bucureștene.

Artiștii amatori de la Grivița Roșie, avînd în tehnicianul Constantin Nistor un îndrumător și un animator, un autor și un interpret, au prezentat un montaj literar vibrant. Printre interpreți : lăcătușii Ion Cioară și Marin Iordache, sudorița Elena Șerban, electricianul Florica Mitu, strungărița Cristina Hirju, Alexandra Matei, Trandafir Pandele, Haralambie Mirică, Anca Rădulescu.

Conducerea Teatrului de Comedie, ca și întregul colectiv, începînd cu actorii și terminînd cu personalul tehnic de scenă, privește cu deosebită seriozitate răspun-

derea ce și-a asumat-o, de a contribui la buna desfășurare a activității acestui tînăr teatru muncitoresc.

„În ce ne privește, vom face tot ce depinde de noi ca noul teatru muncitoresc «Grivița Roșie» să devină o unitate artistică cu o puternică personalitate, o prezență activă și permanentă în viața teatrală a Capitalei — ne spunea actorul Valentin Plătăreanu, directorul adjuncat al Teatrului de Comedie. La primul spectacol am fost în mijlocul publicului; am constatat că este un public receptiv, cu dragoste pentru teatru. Noi, cu toții, sintem bucuroși să-i ajutăm pe cei ce au pasiunea de a juca teatru. Am selecționat deja un număr de tineri talenți. Lucrînd cu ei, îi vom învăța secretele artei actorului, îi vom ajuta să devină cît mai siguri și încrezători. Avînd sprijin și din partea forurilor din întreprindere (așa cum au sportivii, bunăoară), sintem convinși că vom realiza cu amatorii spectacole cu virtuți estetice, și desigur etice, deosebite.

Se repetă piesa *Accident* de Cristian Munteanu, în regia lui Tudor Florian, jucată în întregime de amatori. Premiera va avea loc la începutul lunii mai. Între timp, pregătim un spectacol Caragiale, intitulat *Mofturi*, precum și *Risete în labirint* de Mariana Marinescu. Cu aceste montări vom putea realiza o stagiune permanentă a noului Teatru muncitoresc «Grivița Roșie».

„Avem toate condițiile ca activitatea teatrului nostru muncitoresc să se desfășoare la un înalt nivel — ne asigură președintele comitetului sindical al întreprinderii

prinderii de utilaj chimic «Grivița Roșie», Nicolae Florea. Apreciem ca deosebit de binevenit sprijinul pe care ni-l dă Teatrul de Comedie. Fără acest sprijin competent, cred că am fi pornit-o mai greu la drum. Echipe de teatru am mai avut noi, dar multe s-au autodisființat după primele spectacole. Acum se pune problema unei activități continue și ne preocupăm să creăm un colectiv de bază, stabil, al teatrului muncitoresc“.

La rîndul său, animatorul activității culturale de la cunoscuta întreprindere grivițeană, Constantin Nistor, ne-a spus:

„Noi avem oarecare tradiție în ce privește activitatea teatrală. Cu ajutorul actorilor profesioniști de la Teatrul de Comedie, s-au făcut acum noi selecții. În piesa *Accident*, jucată numai de amatori, printre interpreți se află: Gheorghe Dobrescu. lăcătuș, elev al școlii populare de artă; Dănuș Isar, lăcătuș; Doina Fratea și Emilia Croitoru, operatoare; Emil Apostolescu, contabil; Gheorghe Vernescu, operator. Cu acești tineri, ca și cu alții ca ei, la fel de talenți și cu dragoste pentru teatru, vom susține cam trei spectacole pe lună. Ne gîndim, totodată, la alcătuirea unui repertoriu adecvat, la stimularea unor oameni ai muncii să scrie piese inspirate din realitățile întreprinderii. Colaborarea dintre profesioniști și amatori s-a dovedit din nou deosebit de stimulantă în ce privește realizarea unor spectacole ce răspund interesului celor cărora le este dedicat actul de cultură — oamenii muncii“.

La încheierea anchetei noastre, am solicitat din nou părerea președintelui Comitetului de cultură și educație socialistă al municipiului București, Ghiță Florea, insistînd asupra cadrului în care trebuie să se desfășoare activitatea teatrelor muncitorești: „**Buna funcționare a teatrului muncitoresc presupune o strînsă colaborare a tuturor factorilor educaționali, în baza unor planuri comune de acțiune și, deopotrivă, o precisă delimitare a responsabilităților. Se cuvine să precizăm, în primul rînd, că teatrul muncitoresc aparține comitetului sindicatului din întreprindere în cadrul căreia funcționează clubul ce constituie sediul teatrului. Dar o serie de atribuții însemnate revin teatrelor profesioniste. Este firesc, dată fiind competența lor, ca teatrele profesioniste să propună repertoriul teatrelor muncitorești pe toată durata stagiunii artistice. Fiecare teatru profesionist care are în patronajul său un teatru muncitoresc asigură rezor (acesta este dator să contribuie activ la selecționarea artiștilor amatori), scenograf pentru fiecare premieră, asigură baza materială a spectacolului (decor, costume, recuzită neconsumabilă și alte detalii tehnice legate de scenă); de ascemenea, asigură personalul tehnic de scenă pentru fiecare premieră și elaborează materialele publicitare. În ce privește personalul tehnic de scenă, teatrele profesioniste au datoria să formeze cadre din rîndul amatorilor, care să preia toate atribuțiile tehnice ale spectacolelor.**

Prin preocuparea permanentă a tuturor factorilor interesați, teatrele muncitorești pot deveni foarte repede puncte de referință pentru mișcarea teatrală de amatori, un factor important în educația teatrală a unor mase largi de oameni ai muncii“.

Stan Vlad